

Eksempel B

Undersøg, hvad der kan udledes om danskernes forbrug

I figur 2 er 1088 personer blevet adspurgt om hvad der skulle til for at gøre dem mere lykkelige. Hertil svarer 16 % at de gerne ville have flere penge, altså materiel rigdom. Altså kan det også her udledes at der er et meget stort materielt fokus i Danmark, på trods af vores i forvejen høje forbrug, dog ses det også, at det hovedsageligt er mændene der besidder dette materielle fokus, da det er den største andel af respondenterne, som vælger denne mulighed er mændene, med 19 %, hvorimod det "blot" er 14 % af de kvindelige respondenter.

Det er her bemærkelsesværdigt at gennemsnitligt 24 % af de kvindelige respondenter svarer "andet/ingen af ovenstående" idet undersøgelsen ikke rigtig lader til at være synderligt repræsentativ for dem, da næsten ¼ ikke svarer noget konkret, og gennemsnitligt 16 % har svaret "ved ikke".

Vi kan heraf udlede, at der blandt alle respondenter, men især mænd, forekommer et meget materielt fokus på lykke. Dog forekommer der samlet set også, og især hos kvinderne, en meget uklar holdning til spørgsmålet idet 2 ud af 3 af de mest besvarede muligheder ikke byder på noget konkret svar på en forudsætning for lykke, hvorfor undersøgelsen altså ikke er synderligt repræsentativ for nogen egentlig meningsdannelse, men derimod kan være repræsentativ for det senmoderne reflektive samfund, hvor alle søger deres egen form for lykke i kraft af aftraditionaliseringen og fokuset på individet.

I figur 1 ses det danske privatforbrug pr. person fra 1966-2008 illustreret grafisk. Det danske privatforbrug pr. person ses her som stigende fra 1966, indtil finanskrisen. Det ses altså således her, ligesom i opgave 1b figur 1, at privatforbruget følger konjunktursvingningerne, hvilket kommer til udtryk i de små udsving i udviklingen. Dette er, som forklaret tidligere, fordi privatforbruget selvsagt følger konjunkturerne.

Denne tendens kan videreudbygges ved at kigge på tabel 1. Her er forbruget og husstandsindkomsten inddelt socioøkonomisk i en tabel, over år 2009, hvor det ses at den danske befolknings årlige forbrug ofte ligger på omkring 50 % af den årlige indkomst indenfor en given husstand. Det ses således heraf at forbruget vokser støt i takt med vores øgede indtægter.

Altså kan vi overordnet udlede at den danske befolknings forbrug har været voldsomt stigende i mange år, og også ligger relativt højt sammenlignet med vores indkomst.

Der ses også i tabel 1 en tendens til at lønmodtagerne med en høj-middel indkomst har et lavere procentvist forbrug i forhold til deres indkomst end lønmodtagerne af lavt niveau, de studerende, de arbejdsløse og pensionisterne. F.eks. lønmodtagerne af højt niveau hvis forbrug svarer til $944/415 \approx 44\%$

kontra gennemsnittet af alle indkomstgrupper på 290/544≈53 %. Det udledes altså som førnævnt at over halvdelen af den totale indkomst pr. husstand i 2009 bruges på forbrug. Af dette forbrug omfattes både kulturelt forbrug, og shopping, såvel som vitalt nødvendige ting som mad, husly, sundhedsydelser mm. hvorfor det også er forståeligt at de med den laveste indkomst bruger den størstedel af de penge de modtager, da de besidder det mindste økonomiske overskud.

Dele af dette forbrug er selvsagt essentielt for individet, idet der skal bruges penge på mad, bolig osv. I tabel 2 ses det dog også, at en stor del af dette forbrug stammer fra *"shopping for fornøjelsens skyld"* da det her ses at der gennemsnitligt set blot er 29 % af den danske befolkning som fravælger at *"shoppe for fornøjelsens skyld."* Dog bør man også her have i mente at tabel 2 er inddelt efter mænd og kvinder, hvor det ses at p-værdien fra en χ^2 -test er 0,01 og der derfor er en sammenhæng mellem kønnet og besvarelsen. Dette kommer tydeligt til udtryk idet mændenes respons på spørgsmålet ligger markant fra kvindernes, idet 43 % af mændene har svaret at de aldrig shopper for fornøjelsens skyld, mod blot 17 % fra kvinderne.

Altså kan det her udledes at mænd og kvinder kan have meget varierende forbrugsmønstre, og der dermed opstår vidt forskellige tendenser herfor, hvor det jo så også ses at kvinder oftere shopper for fornøjelsens skyld, end mænd.

I tråd med disse varierende forbrugstendenser ses det således også at en stor andel af befolkningen vælger at bruge pengene på kulturforbrug. Dette ser vi i tabel 3, hvor der forekommer en inddeling af kulturforbrug fordelt efter køn og uddannelse, fra 1975-2012.

Vi ser her at fraværet af kulturforbrug er støt faldende i denne periode eftersom der gennemsnitligt set er 32 procentpoint færre der ikke, inden for det sidste år, har brugt penge på kulturforbrug. Dette er dermed næsten en halvering, fra 68 %'s fravær i kulturforbruget, til blot 36 %'s årligt kulturfravær inden for hele befolkningen.

Inddelt efter køn ser vi det største fald i fravær hos kvinderne hvor faldet er på:

$30/68 \approx 55,9\%$ Altså er der sket en fordobling af det antal kvinder som beskæftiger sig med kulturelle aktiviteter, idet fraværet er blevet 55,9 % mindre.

Hos mændene sker der også et betydeligt fald i fraværet, på 36,8 % Endvidere er tendensen inddelt efter respondenternes uddannelsesniveau, hvor det ses at fraværet blandt individer med en erhvervsfaglig uddannelse er faldet fra 63 % til 43 %, altså et fald på $43/63 \approx 31,7\%$.

Dette er et store fald i fraværet, men stadig betydeligt mindre end det der ses ved andelen af befolkningen med en lang videregående uddannelse, hvor der er forekommet et fald fra 29 % til 10 % svarende til et fald på hele 65,5 %. Dette stiger dog igen fra 1993 til 2012, hvor det når op på 18%, hvilket grangiveligt kan

skyldes økonomiske vanskeligheder i forbindelse med krisen, eller et større pres fra arbejdsmarkedet, som således bevirker at pågældende personer havde mindre fritid i forbindelse med øget konkurrence som følge af både krisen og globaliseringen.

Vi kan således udlede at fraværet i kulturforbrug er faldet markant indenfor alle de forskellige respondentgrupper. Dette kan i høj grad skyldes at der i senmoderne samfund er et markant materielt overskud til denne slags ting, men også at vi i langt højere grad definerer os selv via vores materielle valg og skaber vores identitet igennem disse. Dette kan betyde at der i det senmoderne samfund er kommet en større kult indenfor forskellige retninger, som bl.a. kulturelt forbrug, der bevirker at mange flere mennesker finder sig interesseret i denne slags ting, da kunsten ofte kan være vigtig i den selvansagelses proces der i høj grad finder sted i det senmoderne samfund.

Konkluderende kan det altså udledes at der i Danmark har været en støt stigende velstand i mange år, som dog har været afbrudt af finanskrisen, men er på vej mod at udjævne sig. Af denne øgede velstand og indkomst, bruges gennemsnitligt op mod 50 % på privat forbrug og "underholdning", dog med en tendens til at de med den laveste indkomst bruger den største procentdel af deres indkomst på privatforbrug. Af dette privatforbrug er der en markant stigende tendens til at bruge penge på kulturforbrug, idet fraværet herved er blevet mindsket betydeligt, især hos de mere veluddannede. Endvidere forekommer der også diverse senmoderne tendenser herved, idet den senmoderne reflektive tendens ses herved, men også ved den meget uklare holdning til lykke som kunne ses i figur 1. Dog udledes der også visse materialistiske tendenser idet 16 % anså flere penge som en forudsætning for lykke, og der også hos kvinderne forekom en holdning om at kun 17 % af dem aldrig shoppede for fornøjelsens skyld.